

Ignatius over de hoop

De heilige Ignatius van Loyola spreekt in zijn Geestelijke Oefeningen (G.O.) over 'hoop' als één van de manieren waarop we geestelijke vertroosting kunnen ervaren. Geestelijke vertroosting kunnen we volgens hem op drie manieren ervaren. Ten eerste wanneer de ziel een intense liefde voor God ervaart, waarin de liefde voor schepselen is geïntegreerd. (G.O. 316) Dit betekent volgens Ignatius dat de ziel niets wat op het aardoppervlak geschapen is op zichzelf kan liefhebben, maar alleen met het oog op de Schepper van dat alles.

In de tweede plaats spreekt Ignatius over vertroosting wanneer de ziel tranen stort die haar tot liefde voor haar Heer bewegen, of het nu is van smart over haar zonden of over het lijden van Christus onze Heer of over andere zaken die in zijn dienst en lof op de juiste manier geordend zijn. Tranen zijn dus niet altijd goed, maar kunnen dat zijn als ze van een goddelijke bron komen en als ze gericht zijn op zijn lof en zijn dienst.

En ten derde noemt Ignatius vertroosting elke vermeerdering van hoop, geloof en liefde en elke innerlijke blijdschap die een oproep en aantrekking inhoudt tot het hemelse en het eigen heil van de ziel en haar aldus rust en vrede geeft in haar Schepper en Heer.

Om duidelijk te maken wat hij bedoelt, spreekt Ignatius vervolgens in de Geestelijke Oefeningen over het tegenovergestelde van vertroosting, namelijk troosteloosheid. Bijvoorbeeld: duisternis en verwarring in de ziel, een beweging naar wat laag en aards is, onrust vanwege verschillende beroeringen en bekoringen, een neiging tot wantrouwen, de ziel die zonder hoop is, zonder liefde, geheel lui, lauw, droevig en als het ware gescheiden van haar Schepper en Heer. Want zoals de vertroosting tegengesteld is aan de troosteloosheid, zo zijn ook de gedachten die uit de vertroosting voortkomen tegengesteld aan de gedachten die uit de troosteloosheid voortkomen. We moeten dus in ons gebed goed nagaan waar onze gedachten uit voortkomen, of dat is uit troost of uit troosteloosheid. Als onze gedachten voortkomen uit troosteloosheid, kunnen we er maar beter niet op ingaan. Het is dan zaak om geen verandering aan te brengen in een beslissing die we eerder namen toen we wél in een tijd van vertroosting waren. En ja, wat meer bidden tegen de troosteloosheid in kan ook helpen, net zozeer als geduld beoefenen.

En we kunnen bedenken hoe God ons dan op zo'n moment van troosteloosheid misschien niet die intense genade geeft die we in het verleden wel hebben

ervaren, maar dat er nog genoeg genade overblijft voor ons eeuwig heil, wanneer we een tijdje aan onze natuurlijke krachten worden overgelaten. Het kan verder soms goed zijn als we erover praten met iemand die we vertrouwen, zodat gedachten van troosteloosheid niet een eigen leven gaan leiden en we de weg naar vertroosting weer weten terug te vinden. Het is immers eigen aan de goede Geest om moed, kracht, vertroosting, tranen, ingevingen en rust te geven, en zo alles te vergemakkelijken en alle hindernissen weg te nemen opdat men verder kan gaan met het goede te doen. Dit is een wijsheid vanuit de ignatiaanse spiritualiteit, nog altijd bruikbaar voor ons vandaag.

Ward Biemans s.j.